

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันโลกในยุคโลกาภิวัตน์มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ด้วยความแม่นยำ สะดวก รวดเร็วและมีประสิทธิภาพของข้อมูล ทำให้หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ นำคอมพิวเตอร์มาช่วยในการทำงานอย่างแพร่หลาย หน่วยงานทางการศึกษาของไทยก็เช่นกัน ได้นำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในระบบบริหารจัดการและการเรียนการสอนมากขึ้น ทั้งนี้เพราะรัฐบาลไทยได้เล็งเห็นความสำคัญจึงได้มีคำแถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2551 ณ กระทรวงการต่างประเทศ เกี่ยวกับนโยบายการศึกษา

ในข้อ 3.1.3 “พัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้ครุดี ครูเก่ง มีคุณธรรม มีคุณภาพ และมีวิทยฐานะสูงขึ้น ลดภาระงานครูที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ตามโครงการคืนครูให้นักเรียน มีการดูแลคุณภาพชีวิตของครูด้วยการปรับโครงสร้างหนี้และจัดตั้งกองทุนพัฒนาคุณภาพชีวิตครูควบคู่ไปกับการลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่เน้นการพัฒนาเนื้อหาสาระและบุคลากรให้พร้อมรองรับและใช้ประโยชน์จากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างคุ้มค่า” (สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2552 : เว็บไซต์) และได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 หมวด 9 ว่าด้วยเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในมาตราที่ 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ มาตรา 66 ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนา การผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย (จิระ งอกศิลป์. 2551 : 39) นอกจากนี้การพัฒนาตนเองและองค์กรอย่างต่อเนื่องจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการแข่งขันและปรารถนาของทุกองค์กร เพื่อให้องค์กรสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและพัฒนาผลงานให้ดีกว่าคู่แข่ง ซึ่งวิธีการสำคัญของการพัฒนาองค์กรไปสู่จุดหมายที่ต้องการก็คือ จะต้องสร้างและพัฒนาองค์กรให้เป็้องค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยที่สมาชิกในองค์กรทุกคนช่วยกันสร้างผลงานไปพร้อม ๆ กันกับ

การเรียนรู้ เพื่อเปลี่ยนสภาพองค์กรให้พัฒนาก้าวไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยที่ (อรจรีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. 2549 : 26) กล่าวไว้ว่า เป็นองค์กรรูปแบบใหม่ที่ใช้ทักษะการมอง องค์กรแบบองค์รวมคือปรับเปลี่ยนกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรทุกระดับ ทั้งระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับองค์กร ให้เกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน และเป็นการพัฒนาแบบยั่งยืน เพราะให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตการทำงานของบุคคล และใช้ทุกสิ่งจากการทำงานเป็น ฐานความรู้ที่สำคัญประกอบกับใช้กลยุทธ์การแสวงหาความรู้ การแบ่งปันความรู้ การสร้าง องค์กรความรู้และการใช้ความรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะที่จะก่อเกิดความก้าวหน้า ในการดำเนินกิจการไปสู่เป้าหมายร่วมขององค์กร

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว เพื่อให้ทันกับยุคปัจจุบันและการเปลี่ยนแปลง ของโลกด้านข่าวสาร และเทคโนโลยีให้ทันสมัยมากขึ้น ผู้บริหาร ครู บุคลากรในโรงเรียน และนักเรียนต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ในขณะที่เดียวกันกระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดสรรงบประมาณ เพื่อติดตั้งระบบ เครื่องข่ายอินเทอร์เน็ตในระบบผ่านดาวเทียมแก่สถานศึกษาในสังกัดทุกโรง เพื่อให้สถานศึกษา ตนเองมีระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตที่ทันสมัย เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ ติดต่อข้อมูล ข่าวสารระหว่างหน่วยงาน เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ตลอดจนข้อมูลข่าวสารที่สำคัญของ บุคลากรในสถานศึกษาและนักเรียนในอนาคต เพราะวาระบบอินเทอร์เน็ตเป็นระบบเปิด ที่มีข้อมูล ข่าวสารเป็นจำนวนมาก สามารถค้นหาข้อมูลข่าวสารได้ทุกที่ ทุกเวลา จำเป็นอย่างยิ่งที่บุคลากรใน สถานศึกษาต้องได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะในการใช้อินเทอร์เน็ตให้สูงขึ้น เพื่อนำไปใช้ในการ พัฒนางานของตนเองและถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ผู้เรียนต่อไป

โรงเรียนหนองม่วงวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 เป็น โรงเรียนขนาดกลาง มีบุคลากรทั้งสิ้น จำนวน 14 คน ในปีการศึกษา 2553 มีนักเรียน 248 คน ได้เล็งเห็นประโยชน์และคุณค่าของการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ โดยได้รับการสนับสนุน จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการ สถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครองและบุคลากรในโรงเรียน จัดทำผ้าป่าสามัคคีเพื่อจัดซื้อคอมพิวเตอร์ ทำให้โรงเรียนมีคอมพิวเตอร์ทั้งหมด 40 เครื่อง เพื่อใช้ในด้านบริหารจัดการและใช้ในการจัดการ เรียนการสอน จากการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนหนองม่วงวิทยาคาร ได้กำหนดแนวทางให้มีการปรับปรุงระบบคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนใหม่ โดยจัดให้ห้องเรียนต่าง ๆ ทุกห้องมีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตใช้ ติดตั้งระบบแลน เพื่อให้ครูในแต่ละชั้น ได้ใช้ คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตในการพัฒนางานของตน ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ช่วยในการสืบค้น ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ แก่ครูและนักเรียน จากสภาพปัจจุบันแม้ระบบคอมพิวเตอร์ของโรงเรียนจะ

สมบูรณ์ เพียงพอและทันสมัย แต่พบว่าบุคลากรในโรงเรียนหลายท่านยังไม่มี ความชำนาญในการใช้งานอินเทอร์เน็ต ไม่ว่าจะเป็นการสืบค้นข้อมูล การรับส่งอีเมลล์และเทคนิคการสืบค้นข้อมูลด้วยโปรแกรมที่ช่วยค้นหาข้อมูล ส่งผลให้บุคลากรไม่สามารถนำไปบูรณาการกับการเรียนการสอนของนักเรียนในห้องเรียนได้ (โรงเรียนหนองม่วงวิทยาคาร. 2552 : 1)

จากการสอบถามโดยใช้แบบสอบถามพบว่า กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นครูผู้สอนและพนักงานราชการ รวมจำนวน 14 คน มีจำนวน 4 คน ที่เคยเข้ารับการอบรมด้านคอมพิวเตอร์และการใช้อินเทอร์เน็ตเบื้องต้น และอีกจำนวน 10 คน ยังขาดความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต Web Browser การใช้เครื่องช่วยค้น(Search Engine) ในการค้นหาข้อมูล การรับส่งอีเมลล์ การดาวน์โหลดข้อมูล การแชต (Chat), การรักษาความปลอดภัยด้วยการใช้โปรแกรม Anti Virus การเข้าเว็บไซต์ต่าง ๆ และเทคนิคการสืบค้นข้อมูลด้วยเครื่องช่วยค้น(Search Engine) และทุกคนสมัครใจ และมีความต้องการที่เข้ารับการฝึกอบรมตามรูปแบบ ADDIE Model ซึ่งเป็นกระบวนการและวิธีการพัฒนานักเรียนที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. การวิเคราะห์ (A : Analysis) 2. การออกแบบ (D : Design) 3. การพัฒนา (D : Development) 4. การทดลองใช้ (I : Implementation) และ 5. การประเมินผล (E : Evaluation) (Seels and Glasgow. 1998 : 12) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำความรู้ที่ได้ ไปใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ก่อเกิดประโยชน์ทั้งต่อการพัฒนางานของตนเองและถ่ายทอดให้กับนักเรียน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาอย่างเร่งด่วน ที่จะมีการพัฒนานักเรียนโรงเรียนหนองม่วงวิทยาคาร ให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ต โดยใช้กระบวนการการฝึกอบรมตามรูปแบบ ADDIE Model ซึ่งเป็นระบบที่ได้มาตรฐาน ใช้กันอย่างแพร่หลายและบุคลากรในโรงเรียนจะมีความรู้ ความสามารถและทักษะด้านการใช้อินเทอร์เน็ต สามารถติดต่อสื่อสาร การแสวงหาความรู้ได้อย่างหลากหลาย ให้สอดคล้องกับนโยบายในการจัดการศึกษาของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนานักเรียนเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ต โรงเรียนหนองม่วงวิทยาคาร อำเภอกระบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้วยรูปแบบการฝึกอบรม ADDIE Model
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการพัฒนา ก่อนและหลังการฝึกอบรมด้วยรูปแบบการฝึกอบรม ADDIE Model
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรที่มีต่อการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ต

สมมติฐานการวิจัย

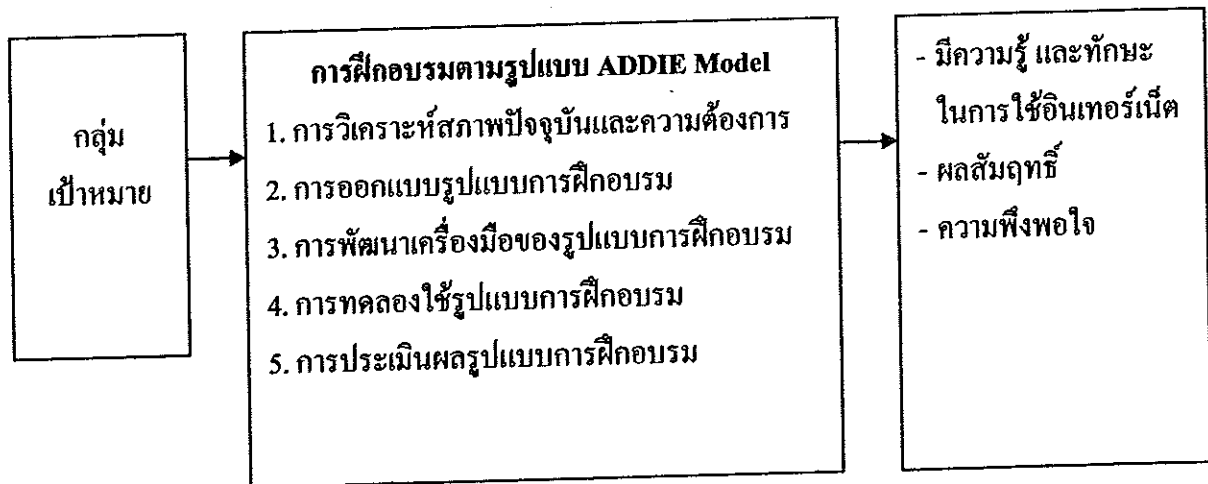
บุคลากรโรงเรียนหนองม่วงวิทยาคาร ที่เข้าฝึกอบรมการใช้อินเทอร์เน็ตด้วยรูปแบบการฝึกอบรม ADDIE Model มีผลการพัฒนาทักษะการใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้ดำเนินการวิจัยตามรูปแบบ ADDIE Model (Seels and Glasgow, 1998 : 12) ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการ
2. การออกแบบรูปแบบการฝึกอบรม
3. การพัฒนาเครื่องมือของรูปแบบการฝึกอบรม
4. การทดลองใช้รูปแบบการฝึกอบรม
5. การประเมินผลรูปแบบการฝึกอบรม

โดยสามารถนำกรอบการวิจัยมาเขียนเป็นรูปภาพขั้นตอนได้ ดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดของการวิจัยรูปแบบการฝึกอบรม ADDIE Model

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูและพนักงานราชการโรงเรียนหนองม่วงวิทยาคาร จำนวน 14 คน

2. เนื้อหาในการวิจัย แบ่งออกเป็น 9 หน่วย ดังต่อไปนี้
 - หน่วยที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ต
 - หน่วยที่ 2 Web Brower
 - หน่วยที่ 3 Internet Explorer
 - หน่วยที่ 4 เทคนิคสืบค้นข้อมูลด้วย Search Engine
 - หน่วยที่ 5 e-Mail
 - หน่วยที่ 6 Download
 - หน่วยที่ 7 การแชต (Chat)
 - หน่วยที่ 8 การรักษาความปลอดภัยด้วยการใช้โปรแกรม Anti Virus
 - หน่วยที่ 9 เว็บไซต์ที่น่าสนใจ
3. ระยะเวลาดำเนินการวิจัย ดำเนินการวิจัยตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 –

วันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2553

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บุคลากร หมายถึง ครู พนักงานราชการ โรงเรียนหนองม่วงวิทยาคาร อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1
2. การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การดำเนินการ ส่งเสริมให้บุคลากรในหน่วยงานได้มีความรู้ความสามารถ ทักษะในการทำงานที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งมีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง และสภาวะของสิ่งแวดล้อม มีทัศนคติที่ดี เพื่อให้ผลการทำงานมีประสิทธิภาพ ซึ่งจำเป็นต้องวางแผนจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน เช่น การประชุมนิเทศ การสอนงาน การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน
3. อินเทอร์เน็ต หมายถึง ระบบของการเชื่อมโยงเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ที่ครอบคลุมทั่วโลก โดยอาศัยการนำสัญญาณภายใต้กฎเกณฑ์และมาตรฐานเดียวกัน ทำให้ผู้ใช้ทั้งหน่วยงานราชการ เอกชนและบุคคลทั่วไป สามารถติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูล แสวงหาความรู้และความบันเทิง ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว
4. การฝึกอบรม หมายถึง วิธีการ กระบวนการจัดกิจกรรมอย่างมีขั้นตอนเป็นระบบ เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ใหม่ ๆ มีความสามารถและเกิดทักษะในเรื่องที่ได้จัดฝึกอบรมให้สามารถนำไปปรับปรุง พัฒนางานของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
5. ADDIE Model หมายถึง รูปแบบการฝึกอบรมที่นำมาใช้ในการออกแบบ กระบวนการ และวิธีการพัฒนาบุคลากร เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะให้สูงขึ้นประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่
 1. การวิเคราะห์ (A : Analysis) 2. การออกแบบ (D : Design) 3. การพัฒนา (D : Development)

5. ADDIE Model หมายถึง รูปแบบการฝึกอบรมที่นำมาใช้ในการออกแบบ กระบวนการ และวิธีการพัฒนาบุคลากร ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1. การวิเคราะห์ (A : Analysis) 2. การออกแบบ (D : Design) 3. การพัฒนา (D : Development) 4. การทดลองใช้ (I : Implementation) และ 5. การประเมินผล (E : Evaluation)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. บุคลากรที่เข้ารับการฝึกอบรมด้วยรูปแบบ ADDIE Model มีความรู้และทักษะด้าน การใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้น ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรมสูงขึ้น
2. บุคลากรมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ต ด้วยรูปแบบ การฝึกอบรม ADDIE Model
3. เป็นแนวทางในการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านอื่น ๆ ต่อไป เช่น e-Learning e-Office เป็นต้น